No. 1820 Zaterdag 16 November 1918. 35ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— bij vooruitbetaling.

BUREAU VAN DIT BLAD
Waterkant No 4. Overzijde.
DRUKKER. B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50; voor elken regel meer 7½ cts.

Naar Canossa.

Wij leven thans in een tijd, waarin zoo goed als alle landen de wereldmacht en de verheven positie van het Vaticaan erkennen. Geregeld vernemen wij, dat Regeeringen gezanten accrediteeren bij den H. Stoel en een Nuntius of delegaat in hun eigen land ontvangen. Al is bij sommigen alleen politiek belang de drijfveer dezer handeling, daarmee valt niet de erkenning, dat de Katholieke Kerk een instituut is van hoogen moreelen invloed, waarmee zij terdege hebben rekening te houden, en welks negeeren hun op het inboeten van groote politieke en economische voordeelen te staan komt. Voor sommige landen, wier anticlericale regeering eertijds op brutske wijze de vriendschapsbetrekkingen met het Vaticaan verbrak, meenend zonder Rome hun vleugels wel wijd te kunnen uitslaan, ligt in deze erkenning de vernederende bekentenis van vroeger begane diplomatieke kortzichtigheid, waardoor zij hun eigen land een schade hebben toegebracht, welke zij in de toekomst zullen trachten te herstellen. De gedwongen hoofdbuiging voor Rome, dat zij eerst den rug toekeerden, is voor hen zooveel als een gang naar Canossa.

Onze lezers, die deze laatste woorden niet begrijpen, willen wij met het historisch feit, waaraan zij ontleend zijn, even nader bekend maken.

Paus Gregorius VII, in 1073 tot Paus gekozen, wilde de ergernissen in de Kerk van Duitschland, die vooral bestonden in simonie (d i. koopen, verkoopen of verruilen van geestelijke zaken voor wereldsche) en bemoeiingen der vorsten met de Pauskeuze, wegnemen. In de Synode van 1075, te Rome gehouden, verbood hij daarom aan bisschoppen en abten om ring en staf als teeken hunner waardigheid van de wereldsche vorsten te ontvangen. Hendrik IV, de regeerende koning in Duitschland, ging echter voort bisdommen en abdijen te vergeven en simonie te bedrijven. De Paus dreigde hem nu met den ban, waarop Hendrik in 1076 te Worms een Nationaal Concilie bijeenriep van Duitsche vorsten en Bisschoppen en den Paus van zijn waardigheid vervallen verklaarde. Gregorius zag zich toen verplicht hem wegens zijn pogingen om een gedeelte der Kerk los te scheuren, in den ban te slaan en een vonnis van afzetting over hem uit te spreken. Hendrik, die aanvankelijk hoopte, dat bisschoppen, geestelijkheid en volk zijn partij zouden kiezen, zag zich hierin weldra bedrogen, want toen enkele geëxcommuniceerde bisschoppen als door een goddelijk wraakgericht binnen een jaar stierven, schaarden zich allen aan de zijde van Gregorius VII. Hendrik, die zeer goed wist, dat, wanneer hij niet binnen het tijdsverloop van een jaar ontheven was van den ban, hij volgens de bestaande wetten geen recht meer had op het bestuur des Rijks, besloot in eigen persoon naar Italië te gaan en als boeteling ontheffing van den ban te verzoeken. Op drie achtereenvolgende dagen stond hij 's morgens en 's avonds in het boetekleed aan de poort van het kasteel Canossa, waar de Paus toen tijdelijk verbleef, den uitslag af te wachten, totdat Gregorius hem de absolutie schonk.

Dit is de historische gang naar Canossa. In figuurlijken zin, waarin het meermalen gebruikt wordt, beteekent het een zich vernederen voor Rome, het goedmaken, herstellen (een soort boetedoening dus) van een misdaad ten opzichte van de Katholieke Kerk of den Paus begaan. Dikwerf treffen wij in de geschiedenis een gang naar Canossa aan. Bekend zijn vooral de woorden van Bismarck, die hij den 14 Mei 1872 in den Rijksdag sprak: „Nach Canossa gehen wir nicht." Een 14 M. hooge obelisk, op den Burgberg bij Harzburg opgericht, vereeuwigt in een bronzen medaillon deze woorden.

En toch...... Bismarck heeft zijn weg naar Canossa gekend. In den Kulturkampf heeft hij het onderspit gedolven en moest hij den palm der overwinning aan den katholieken Clerus en het Roomsche volk overlaten, die, in trouwe eenheid om hun bisschoppen geschaard, en krachtig gesteund door het Centrum en hun eigen pers, trouw en onverzettelijk de plicht hebben vervuld welke de Kerk van hen eischte. Noch de uitsluiting der Katholieken van alle schooltoezicht, zelfs aangaande hun eigen godsdienstonderwijs, noch de beruchte Meiwetten, waardoor hij de bisschoppen onafhankelijk van Rome, den clerus los van hun bisschoppen en beiden afhankelijk van den Staat wilde maken, deden zijn plannen gelukken. Evenmin brachten de verplichte liberale opvoeding der geestelijkheid, de gedwongen dienstplicht der Theologische studenten, het verbod van Maria-congregaties of Katholieke Volksbond hem nader tot zijn doel. Toen ten slotte de Kanselparagraaf, waardoor priesters, die van den kansel de Pruisische dwangwetten critiseerden, voor een gerechtshof werden gedaagd; toen de wet op de „Priesterausweisung", waardoor de geestelijken wegens overtreding der Meiwetten uit hun ambt ontzet en aan den willekeur der politieke autoriteiten werden overgeleverd en door een „Sperrgesetz" hun staatstoelagen werden ingehouden, — toen boete en gevangenis zijn plannen deden falen, begreep de ijzeren kanselier, dat zijn dwangmaatregelen te vergeefsch waren geweest. In het Parlement vreesde hij de snel aangroeiende macht van het Centrum, in het land was hij beducht voor volksoproer der Katholieken. Zijn positie wankelde en de man van bloed en ijzer, die gezworen had niet naar Canossa te zullen gaan, moest voor Rome het hoofd buigen en zijn nederlaag tegen deze wereldmacht erkennen. Al zijn dwangwetten moest hij intrekken of minstens grootendeels verzachten en aan de levenskracht van het Katholicisme in Duitschland haar volle, vrije ontplooiing laten.

De legende wil, dat Bismarck later gedurende een reis in Italië de gebalde vuisten door het portierraampje stak, terwijl hij het kasteel Canossa in de verte voorbijreed.

Portugal, dat jaren lang in onmin leefde met het Vaticaan en de diplomatieke betrekkingen had verbroken; dat de religieuzen uitdreef en de priesters vervolgde, heeft dit jaar zijn Canossa gehad. Het bedreven onrecht erkennend en herstellend, heeft het opnieuw de vriendschapsband aan Rome geboden, die in hartelijkheid werd aanvaard.

Thans richten zich aller oogen op Frankrijk met zijn anti-clericale regeering, waar eveneens de scheiding van Kerk en Staat werd geproclameerd en het Concordaat opgeheven; dat de sectarische wetten uitvoerde en de kloosterlingen verbande; op Frankrijk, waar met het kruisbeeld de godsdienst uit de scholen werd geweerd en deze aan leekenpersoneel werden toevertrouwd; waar de kerkelijke goederen door den Staat aan zich zijn getrokken en de godsdienstdienaars werden gehinderd; waar burgerlijke doop, huwelijk en begrafenis als uitingen van „staatsgodsdienst" werden voorgeschreven; op Frankrijk, waar de vrijmetselarij hoogtij viert nu reeds vijftien jaren lang: waar de Ligue voor de Rechten van den mensch werd opgericht en de godin der Vrije Rede gehuldigd werd; waar in naam der vrijheid de Katholieke bevolking is gekneveld door een papenhaterskliek met Combes, Clemenceau en Viviani aan het hoofd, welke laatste, de „lantaarnuitdraaier", meende de lichten aan den hemel wel te kunnen uitdooven.

Anderhalf decennium heeft de Roomsch-Katholieke wereld gezucht om het lot van het arme Frankrijk en haar beden tot God gepaard aan die der brave, verdrukte geloofsbroeders. Steeds heeft ook Rome, dat de weldaden op beschavings-, godsdienstig en charitatief gebied, door de oudste dochter der Kerk bewezen, niet vergat, de uiterste welwillendheid betoond jegens de Fransche Katholieken en hun land.

Er zijn thans teekenen, die wijzen op een kentering. De ernst der tijden, de ellende van den oorlog heeft duizenden Katholieken uit den geestelijken slaap doen ontwaken. Zij hebben hun oogen naar boven gericht om hulp van den hemel af te smeeken. En de regeering, die in deze jaren de „Union sacrée" van alle Franschen heeft voorgehouden, die van de verheffende en bezielende kracht, uitgaande van den Roomschen godsdienst, getuige is geweest, moedigt aan, steunt zelfs de vaderlandsliefde van katholiek Frankrijk.

Ofschoon de regeering de uitnoodiging van Kardinaal Luçon om deel te nemen aan de openbare gebeden voor Frankrijk's heil niet heeft aangenomen, wijzende op de scheidingswet, verschilde het antwoord van Clemenceau in uitdrukking van gevoelens en den gekozen toon hemelsbreed van die, welke vroegere regeeringen aan kerkprelaten deden toekomen. Thans geen ijskoude onverschilligheid, geen botte weigering, doch een verlangen naar goede verstandhouding, een blijkgeven van sympathie en eerbied, ten slotte de hartelijke verklaring, dat de beste wenschen der regeering hen vergezelt.

De wet der oorlogsweezen, ruim twee en half jaar geleden ingediend, droeg een sterk-antigodsdienstig karakter. Het voornaamste doel was, onder het voorwendsel van bescherming, de weezen der gevallen soldaten een prooi te doen worden van de neutrale, godsdienstlooze school. De benoeming van een „tuteur social", een soort ambtenaar-voogd, kon den invloed der familie ten opzichte van de opvoeding dier weezen volkomen uitschakelen. De Katholieken en met hen de gematigden lieten luidklinkende protesten van verontwaardiging hooren, zoodat zelfs Viviani, toen minister-president, het ontwerp omwerken moest, teneinde het door Senaat en Kamer te doen aannemen Tot lid van de instelling der „Office national des pupilles de la nation" werd ook Kardinaal Amette gekozen door een kiescollege, waarin protestanten, Israelieten, neutralen en zelfs anticlericalen zitting hadden. En in de eerste vergadering zetelde de aartsbisschop van Parijs naast den Minister van Onderwijs, Laferre, oud-grootmeester der Loge en Viviani. Laferre deed in tegenwoordigheid van een enorme menschenmassa en den hoogen vertegenwoordiger der Kerk de plechtige gelofte, dat de vrijheid van onderwijs zou worden geëerbiedigd en dat de oorlogsweezen, zelf indien zij alle bescherming der zeu, volgens de godsdienstige overtuiging hunner ouders zouden worden opgevoed.

Men ziet het, er komt kentering in de ideeën.

Dit jaar is de bekende Fransche Katholiek, Denys Cochin, bij den Paus geweest en heeft, volgens zijn eigen mededeelingen, herhaaldelijk een onderhoud gehad met den Staatssecretaris, Kardinaal Gasparri Vóór zijn vertrek naar de Eeuwige stad verwittigde hij de regeering van zijn plannen en ontving onmiddellijk een diplomatiek paspoort met de verklaring, dat men zijn plannen goedkeurde en aanmoedigde Dat er te Rome ook over een eventueel herstel der diplomatieke betrekkingen gesproken is, lijdt geen twijfel. De „Stampa" wist eenigen tijd later reeds te vertellen, dat Denys Cochin als gezant bij het Vaticaan en Mgr. Tedeschini (treffende woordspeling!) als Nuntius in Frankrijk werd genoemd.

De visitatiereis door Mgr. Gauthey in het heroverd gedeelte van den Elzas ondernomen, heeft ook de aandacht van velen gevestigd op de noodzakelijkheid eener schikking tusschen de Republiek en het Vaticaan. De aartsbisschop werd op het Elzasch grondgebied behandeld op dezelfde wijze als tijdens het Concordaat.

Dan- er zijn nog meer symptomen. Reeds twee jaren geleden begon een Israëliet, Lazare Weiller, een campagne voor de wederaanknooping der diplomatieke betrekkingen en hij zet deze nog altijd door. Eenige maanden geleden verscheen er hulp voor hem in den persoon van M. de Monzie, oud-minister van Marine en volbloed anticlericaal. Hij schreef een werkje: „Rome zonder Canossa" en pleitte voor een Franschen vertegenwoordiger bij het Vaticaan alleen om Frankrijk's politieke belangen te dienen. De talrijke problemen, waarbij Frankrijk politiek belang heeft o. a. de protectoraten in het Oosten en in China, de Kerkelijke administratie in Marokko en in Elzas-Lotharingen, kunnen zonder Rome niet worden opgelost.

Geen godsdienstzin of nieuse gevoelens doch zuiver politieke oogmerken liggen aan zijn streven ten grondslag. Hij zegt te erkennen, dat het tegen Frankrijk's belang is om botweg het Vaticaan als internationale macht te negeeren. Het nationale belang eischt, dat Frankrijk, wat reeds te lang dat centrum van internationalen invloed verwaarloosd en open veld aan zijn vijanden gelaten heeft, weer te Rome aanwezig moet zijn.

Doch niet naar Rome over Canossa; geen boetvaardige herroeping van het anti-clericalisme en diens actie. Daar wil de Monzie niets van weten. Doch hij vergeet, dat bij het aanknoopen van diplomatieke betrekkingen er twee partijen in het spel zijn en dat, wanneer Frankrijk met zijn verlangenslijstje komt aandragen, ook Rome eerbied zal vragen voor de behartiging zijner belangen in Frankrijk. En dan zal het anti-clericale Frankrijk zijn sectarische wetten en maatregelen moeten intrekken gelijk eertijds de ijzeren kanselier.

De erkenning van Rome als groote, geestelijke macht, de openlijke verklaring, dat in het belang des lands de band met de Kerk weer moet worden aangeknoopt, het doorhalen van de paragraphen der scheidingswet vormen de schuldbekentenis en de openbare boetedoening, die Frankrijk's gang naar Canossa uitmaken.

„Welkome" gasten.

„Neê maar," viel Koos de deur binnen, „die is mooi. Adjuus Jaap, als je weer wat weet." En hij brulde het uit van het lachen. Z'n vader en moeder keken onthutst naar hun oudsten telg op, z'n broers wisten niet hoe ze het met hem hadden en z'n zusjes sprongen eenigszins bang van hun stoel omdat ze d'r niks van begrepen.

„Hij is prachtig," proestte Koos opnieuw uit. Een schaterlach, die heel het huis door dreunde, volgde op dit gezegde. Moeder werd angstig; de jongen had vroeger den kinkhoest en de stuipen gehad. Zouden die?.... groote God, neen....

„Wat heb je dan toch, Koos?" riep ze op een toon van zenuwachtige verbazing uit. „Spreek op, wat is er gebeurd?"

Vader voegde een vermaning bij de uitnoodiging van zijne echtgenoote: „Toe, Koos, vertel op, waarom lach je zoo?" En ook de jongeren mengden zich in het gesprek, heel gewichtig: „Had Jaap wat?"

Koos bleef maar doorlachen en telkens als de bui bedaard was, kwam er een nieuwe. Eindelijk scheen de kalmte hem te beheerschen en zei hij: „Neê, hij was prachtig." En het snikkend gelach begon opnieuw, terwijl hij zijn lichaam langs den muur liet bengelen.

„Kom, Koos, schei nou maar uit," zei moeder, „'t is nou mooi genoeg geweest."

„Ik kan niet, gerust niet," kwam het er hortend en stootend uit, „sla me dood, maar laat me lachen."

Ten slotte waren de lachspieren gespannen en kwam Koos tot bedaren; hij schoof een stoel bij de tafel en zette zich bij het gezelschap neer, af en toe nog het hoofd schuddend, omdat het toch zoo mooi was.

„We zaten," begon hij zijn verhaal, „bij Jan Gerritsen te kaarten. Midden onder het spel gooide Piet Brand een boer op tafel en zei:

„Boer gaat boven den koning in dezen democratischen tijd." We begonnen allemaal te lachen en van het spel kwam niet veel meer terecht; 't gesprek liep dadelijk over den oorlog, over revoluties, de gevechten in Frankrijk, over Duitschland's lot en Engeland's toekomst.

„Nou," zei Jaap Koenen, „ik mag lijen, dat die Engelschen ook flink op d'r d.... krijgen; die kerels gooien maar bommen op ons land net of 't suikerballen zijn; wat hebben ze hier te maken? laten ze dat voor mijn part in Duitschland doen, maar hier niet. Ik las vandaag in de krant, dat het bij Koewacht nu al het veertiende geval is geweest in dezen oorlog. En nou vanavond hoorde ik vertellen, dat ze op Sas-van-Gent ook nog zes bommen hebben geworpen.

„Dat kan niet waar zijn," riep Jan Gerritsen kwaad uit, „zooveel gevallen zijn er niet geweest. Ik heb de krant juist boven liggen en zal hem eens halen; toevallig omdat jullie kwamen, heb ik 'm nog niet gelezen."

Jan weg, naar boven. Kwam terug met de „Zeeuwsche Koerier."

„'t Staat op de derde bladzij rechts in den hoek," schreeuwde Jaap en hij stond op om het aan te wijzen.

„Blijf maar zitten, 'k heb het al," was Jan's snauwig antwoord, die ook wou laten zien, dat hij in zijn lijfblad thuis was.

„Lees 's voor Jan, dan hooren wij het ook meteen," vroegen Piet Brand en ik toen en we kregen dit lijstje te hooren. (Koos greep in zijn zak) dat ik later van Jan mocht uitknippen. Mot u 's luisteren:

22 Sept. 1914. Een Engelsche vlieger werpt bommen op Maastricht, waardoor schade werd aangericht.

12 Aug. 1915. Een Engelsche vlieger werpt bommen op Cadsand, waardoor een persoon ernstig verwond wordt.

30 April 1917. Een Engelsche vlieger werpt bommen op Zierikzee en richt groote verwoestingen aan. Drie dooden.

29 Sept. 1917. Een Engelsche vlieger werpt bommen op Oostburg. Geen schade.

2 Oct. 1917. Een Engelsche vlieger werpt bommen op Sluis, waardoor een belangrijke schade aangericht werd

8 Nov. 1917. Een Engelsche vlieger werpt bommen op Axel, waardoor twee vrouwen werden verwond en groote schade werd veroorzaakt.

8 Nov. 1917. Een Engelsche vlieger werpt bommen op Sas-van-Gent, waardoor groote schade werd aan-

DE KWESTIE DER KOLONIËN.

In de nota, waarin president Wilson zijn 14 vredesvoorwaarden neerschreef, lezen wij onder punt 5:

„Onpartijdige regeling van *alle* koloniale eischen, gebaseerd op het inachtnemen van dit beginsel, dat de belangen der koloniale bevolking evenzeer in aanmerking moeten worden genomen als de eischen der regeeringen, wier rechtstitels moeten worden onderzocht.

Lloyd George sloeg een vrij anderen toon aan, toen hij zijn vredesprogram formuleerde.

„De *Duitsche* koloniën (over andere sprak hij niet) zullen in handen worden gesteld van een internationale commissie, die in overeenstemming met het gevoelen hunner bewoners beslissen zal of deze volkeren bij Duitschland willen blijven, tot een andere natie willen behooren of onafhankelijk wenschen te zijn.

Het verschil van beide notapunten valt niet weinig op. Bij Wilson een breed-opgezette regelingseisch, die alle koloniseerende landen omvat en beantwoordt aan de groote lijnen der democratie, die de president over de geheele wereld wil getrokken zien; bij Engeland dezelfde egoïstische eisch als bij de vrijheid der zeeën: zelf buiten schot blijven, onschendbaarheid van eigen gebied en alleen spreken over de Duitsche koloniën. Het teekent wel. Doch Albion blijft zich gelijk en de geest, die zijn geheele politieke geschiedenis heeft beheerscht, verloochent zich thans ook niet.

Laten wij deze beide punten een weinig nader bespreken.

Wilson verlangt een *onpartijdige* regeling van *alle* koloniën, dus zoowel van de Duitsche als van het omnetelijke Engelsche Koloniale rijk. Australië, Britsch Indië en Canada vallen er even goed onder als de talrijke eilanden-archipels, in alle zeeën over de wereld verspreid, en de groote bezittingen in Afrika. Frankrijk en Italië, zelfs de Ver. Staten worden door den president niet uitgezonderd. De regeling moet onpartijdig zijn, dus gelijk voor allen zonder er naar te zien of het een Duitsche of een andere kolonie is.

De basis der regeling wil de president hierin verlegd zien: met de belangen der kolonie-bewoners moet evenzeer rekening gehouden worden [illegible]

zelfbestuur en onafhankelijkheid, dan moet daar terdege rekening mede gehouden worden. En het ligt in de democratische lijn van Wilson, die vrije lotsbeslissing aan alle kleine natiën wil toestaan, ook deze volkeren niet uit te sluiten en in zoo'n gemeld geval de eischen der respectievelijke regeeringen achteruit te schuiven.

Zou bij dusdanige regeling Engeland ook niet enkele veeren verliezen? Om slechts te spreken van Britsch Indië en Zuid-Afrika, zouden deze niet het Engelsche juk willen afschudden?

De president wil echter meer. De rechtstitels der regeeringen op hun koloniaal bezit moeten worden onderzocht. Op dezen weg liggen voetangels en klemmen; hier dreigt een pijnlijke operatie ondernomen te worden. Microscopisch onderzoek zal in 90 % van de gevallen den bacil van roof- en hebzucht ontdekken. Zeker, expansie naar buiten, waar het eigen land voor de dichtopeengehoopte bevolking te klein is, waar geen voldoende werk, geen passende broodwinning, geen vooruitgang in de maatschappij meer te vinden is door overbevolking en om dat alle posten door de mannetjes reeds bezet zijn, kan als reden gel den voor een emigratie op groote schaal van lieden, die gaarne onder de vaderlandsche vlag en wetten willen leven. In zoo'n geval is op den aardbodem wel een plek te vinden, waar contact en eenheid met het moederland kan gezocht worden. Bescherming voor de eigen missionarissen, van handelsbelangen, warenhuizen, plantages, vormen misschien in menig geval de gronden voor een rechtstitel. Maar hebzucht en gouddorst waren meermalen, ja in de meeste gevallen, de factoren die zulk een „would-be-rechtstitel" opbouwden. De geschiedenis van Transvaal is nog niet vergeten, al ligt ze twintig jaar achter ons. Trouwens het geldt hier een zaak, waarbij wel alle koloniale mogend heden zich op de borst mogen kloppen. Des te sympatieker zou de poging van Wilson zijn voorgoed deze questie te regelen en oude schulden te doen vergeten.

Lloyd George gaat anders te werk. Het Britsche rijk, waar de zon niet ondergaat, (ondeugende tongen zeggen: omdat deze de Engelschen in het donker niet vertrouwt) moet blijven bestaan; daar mag niet aan worden getornd. Doch de Duitsche moeten in handen worden gesteld van een internationale commissie. Deze zal het gevoelen der bewoners raadplegen. Willen zij bij Duitschland blijven, goed (?); tot een andere natie overgaan, ook goed; (lees: nog beter). Ook kunnen zij onafhankelijk blijven.

Nu is er een gevaarlijke kant aan deze zaak. De Duitsche koloniën zijn in handen van Engeland (de Afrikaansche) en van Japan (de Aziati[illegible] [illegible] Australische). De laatsten [illegible]l verloren, denken wij; Japan [illegible]iet spoedig wat af en niemand [illegible]et dwingen. Eigenaardig, dat [illegible]olf, Minister van Koloniën in Duitschland, zelf begon over het niet meer aanspraak maken op Kiautsjau.

Maar met de Afrikaansche staat het anders. Engeland kan niet meer doen, wat het wil. De groote democratische Zuster heeft ook wat mee te praten. Nu is het zeer gemakkelijk, eenmaal de macht ergens hebbende en met het verlangen, dat de tegenstander dit gebied niet meer terugkrijgt, om de volkskeuze en den volkswil te beïnvloeden door voorspiegeling van toekomstige weldaden of door vreesaanjaging. Zoo zou het ook in de Duitsch-Afrikaansche koloniën kunnen gebeuren, dat het aldaar wonende volk geprest wordt door dreigementen om zich tegen het oude bestuur te keeren en vóór een nieuw. Wie met de „andere natie" in de speciale gevallen van Duitsch-Oost en Duitsch-Zuidwest Afrika wordt bedoeld, is geen geheim voor wie in dezen oorlog de herhaaldelijk geuite beweringen van Smuts en Botha gelezen heeft.

De bovengenoemde veronderstelling is, op zich zelf genomen, niet van de nobelste, doch . . . zij is dezelfde, die de alliës gebruikt hebben, toen de „randstaten" (Estland, Lijfland, Koerland, Lithauen etc.) zich bij Duitschland aansloten en om Duitsche hulp, troepen en een vorst kwamen vragen. Ook toen was de redeneering: „het volk is niet vrij, is door de Duitschers beïnvloed." En wat was toen de eisch? Dat Duitschland eerst zijn legers en zijn bestuur uit de randstaten wegtrok, opdat het volk, vrij en onbevreesd voor latere represailles, wanneer het zich los van Duitschland wilde maken, zijn regeering kon kiezen en zijn lot bepalen.

Een zekere, haast de eenige weg om een eerlijk plebisciet te verkrijgen. Maar dan moet dit ook geschieden bij de koloniën. Engeland b. v. zou niet alleen uit de Duitsche doch ook uit de eigene moeten wegtrekken, zoodat de volkeren vrij en zonder een straffende hand te vreezen over hun lot kunnen beslissen.

De moeilijkheden in het koloniale vredespunt, men ziet het, zijn legio. Toch hopen wij dat Wilson een oplossing zal erlangen, die meer overeenkomt met wat Paus Benedictus de voorwaarde voor een rechtvaardigen vrede noemt, n.l. *algeheele teruggave* der Duitsche koloniën, dan met wat Balfour en Lloyd George gezworen schijnen te hebben: Duitschland kan onmogelijk opnieuw de controle over zijn koloniale bezittingen verkrijgen.

Wapenstilstandvoorwaarden aan Duitschland.

Wilson sprak den 11en November het Congres aldus toe: „In dezen tijd van plotselinge veranderingen zal het mijn verantwoordelijkheid veel verlichten door u persoonlijk iets mede te deelen over den toestand.

De Duitsche autoriteiten hebben de voorwaarden van generaal Foch aangenomen en geteekend. Deze zijn de volgende:

A.) *Punten van militair belang aangaande het Westelijk front*

1) De operaties te land en te zee houden op 6 uren na het teekenen van den wapenstilstand.

2) Onmiddellijke ontruiming van de bezette landen, België, Frankrijk, Elzas-Lotharingen en Luxemburg binnen 14 dagen van af de onderteekening. Duitsche troepen, daarna nog daarop aanwezig, zijn krijgsgevangenen.

De bezetting door de geallieerden en Amerika gezamenlijk zal tegelijk met de ontruiming plaats grijpen. Alle bewegingen aangaande ontruiming en bezetting zullen geregeld worden door een bijgaande nota.

3.) Onmiddellijk aanvangende repatrieering, die binnen 14 dagen moet gereed zijn, van alle bewoners der bovengenoemde landen, de gijzelaars en de aan een gerecht onderworpenen of zelfs van schuld overtuigden incluis.

4.) Overgave in goeden toestand door de Duitsche legers van 5000 kanonnen (2500 zware en 2500 veldkanonnen), 30 000 aeroplanes (vecht- en bombardementsvliegtuigen het eerst; ook die voor nachtelijke aanvallen) Dit moet geleverd worden in den staat als door de bijgevoegde nota is aangegeven.

5) Ontruiming door de Duitsche legers van de landen aan den linker Rijnoever. Deze zullen bestuurd worden door de plaatselijke autoriteiten onder controle van de bezettingslegers der Entente en Ver. Staten; de bezetting zelf zal echter geschieden door de garnizoens der E en V. S., die de voornaamste overgangen van den Rijn zullen vasthouden n.l. Mainz, Koblenz en Keulen met bruggehoofden op deze punten ten omvang van een gebied met 30 K.M. straal op den rechter oever. Tevens zullen garnizoens de strategische punten dezer streek bezetten. Een neutrale zone blijft behouden op den rechter Rijnoever tusschen den stroom en een lijn, parallel daarmee getrokken op 40 K.M. afstand ten Oosten; verder van de Hollandsche grens tot den parallel over Gernsheim en, zoo ver als het mogelijk is, een afstand van 30 K.M. van het O. van den stroom gerekend, parallel met de Zwitsersche grens. De ontruiming van de landen aan den linker Rijnoever moet voltooid zijn binnen een verdere periode van 11 dagen, te zamen dus in 25 dagen na de onderteekening. Alle bewegingen etc, als het eind van punt 2.

6) In alle ontruimde gebieden, kunnen de bewoners blijven; geen nadeel of schade aan hun persoon of hun eigendom zal hen worden aangedaan; geen verwoesting zal worden aangericht. Militaire inrichtingen van allerlei soort moeten intact worden overgeleverd, evenzoo militaire voorraden aan voedsel, munitie en materiaal, wat in den tijd, voor de ontruiming vastgesteld, niet verdwenen is.

Voedselvoorraden ten bate der bevolking en van het vee, zullen niet worden aangeraakt. Industrieële instellingen zullen niet worden beschadigd en het personeel niet verwijderd. Wegen en communicatiemiddelen, als spoor-, water- en landwegen, bruggen, telegraaf en telephoon zullen intact blijven.

7) Alle civiel en militair personeel, thans dienstig op de treinen, kan aanblijven. 5000 locomotieven, 50,000 wagons en 10.000 goedwerkende motorlorries met al hun onmisbare deelen en uitrusting moeten geleverd worden binnen den tijd, vastgesteld voor de ontruiming van België en Luxemburg. De spoorwegen van Elzas-Lotharingen moeten afgegeven worden in dezelfde periode met al het personeel en materiaal, wat zich vóór den oorlog daar bevond. Verder blijft al het noodige materiaal voor spoorwegwerk in het land links van den Rijn, in denzelfden toestand.

Alle voorraden van steenkool en materiaal, noodig voor spoorwegenonderhoud, signalen en herstellingswerkplaatsen zullen gedurende den wapenstilstand door Duitschland aldus behouden blijven. De oogst, van de geallieërden geroofd, moet hen worden teruggegeven volgens bepalingen in een bijgaande nota.

Het Duitsche oppergezag blijft verantwoordelijk voor bekendmaking van alle mijnen of daarmee nog in contact staande lonten, door de Duitsche troepen op het ontruimd gebied aangebracht en is verplicht bij het ontdekken en onschadelijk maken mee te helpen.

Het Duitsch oppergezag moet ook alle verwoestingsmaatregelen openbaren, die mochten genomen zijn, als vergiftiging of besmetting van putten, bronnen enz. onder straffe van weerwraakmaatregelen.

9) Het recht van opeischen (van het noodige *R.*) zal door de legers der E. en V. St. in alle bezet gebied worden uitgeoefend. Het onderhoud der bezettingstroepen in Rijnland (behalve in Elzas-Lotharingen) valt ten laste van het Duitsch bestuur.

10) Onmiddellijk laten repatrieëren volgens aan te geven voorwaarden, van alle krijgsgevangenen der E. en V. St. Deze machten beschikken vrij over deze vrijgelatenen.

11) Zieken en gewonden, die niet uit het ontruimde gebied kunnen vervoerd worden, moeten door Duitsch personeel op de plaats zelf verpleegd worden met het noodige medisch materiaal.

B) *Bepalingen over Duitschland's Oostfront.*

12) Alle Duitsche troepen, aanwezig op eenig terrein, dat vóór den oorlog aan Rusland, Roemenië of Turkijë behoorde, moeten worden teruggetrokken binnen de Duitsche grenzen, gelijk deze waren op den 1sten Augustus 1914.

13). Ontruiming door de Duitsche troepen van stonde af aan van het Russisch gebied, zooals dit vóór 1914 bestond, en terugroeping van alle Duitsche leermeesters, gevangenen, burgerlijke en militaire agenten.

14) De Duitsche troepen moeten onmiddellijk alle opeischingen, inbeslagnemingen en alle maatregelen staken, die ten doel hebben voorraden voor Duitschland te verkrijgen, zoowel in Roemenië als in het Rusland van den eersten Augustus 1914.

15) Vernietiging der tractaten van Boekarest en Brest-Litowsk en hun toevoegsels.

16) De geallieerden moeten vrijen toegang hebben tot de gebieden, door Duitschland aan zijn Oostfront ontruimd, of door Dantzig of

---

gericht en drie werklieden verwond werden.

6 Dec. 1917. Een Engelsche vlieger werpt bommen op Sas-van-Gent. Geen schade.

19 Dec. 1917. Een Engelsche vlieger werpt achtereenvolgens vier bommen op Sas-van-Gent. Geringe schade.

22 Dec. 1917. Een Engelsche vlieger werpt zes bommen op Goes. Veel schade. Een gedood en één gewond.

16 Febr. 1918. Een Engelsche vlieger werpt zeven bommen op den tramweg nabij Hoek. Geen schade.

17 Febr. 1918. Een Fransche vlieger werpt 8 bommen op Sluis.

14 Mei 1918. Een Engelsche vlieger werpt twee bommen op Sluis. Geen schade.

21 Mei 1918. Een Engelsche vlieger werpt acht bommen op Koewacht. Geringe schade.

„Zie je 't nou zelf?" riep Jaap toen uit, die, zooals u weet, erg anti-Engelsch is. Z'n twee broers wonen te Zierikzee, waar van uit de lucht aardig huisgehouden is.

„Ja maar is dat nou allemaal wel waar, wat daar staat?" wierp Jan driftig tegen; „ik kan 't haast niet gelooven." U moet weten, dat de vrijer van de meid, die bij Jan z'n tante dient, 'n oom in Engeland heeft. Jan is daarom fel anti-Duitsch en kan van de Engelschen geen kwaad hooren.

„Natuurlijk is dat waar; denk je soms, dat de kranten hier liegen? 't Is allemaal hier vlak bij gebeurd, ze weten 't dus hier 't beste."

„Nou ja," begon Jan terug te krabbelen, „de feiten misschien wel, maar de data! Zijn die precies juist?"

„Net zoo goed" decreteerde Jaap en hij sloeg met de vuist op tafel „Bovendien dat is maar een gering onderdeel; dat maakt de misdaden van die schurken niks minder erg."

„Geen schade, geen schade, geringe schade," las Jan nu een keer of vijf achter elkaar. „'t Kan toch best zijn, dat ze die bommen per ongeluk hebben laten vallen," voegde hij er triumphantelijk aan toe. „Is het dan bewezen, dat 't allemaal expres gebeurd is?"

„Nou Jan," viel Piet Brand in de rede, „er zijn 14 gevallen en veel daarvan met groote schade, zelfs met gewonden en dooden. Ik zal niet beweren, dat ze die bommen expres op Hollandsch gebied hebben geworpen, maar nou je er toch over begonnen ben, wil ik je wel zeggen, dat ik onlangs in de „Maasbode" heb gelezen, dat de Engelsche vliegers telkens meenden, boven België te zijn. De Engelsche regeering, die voor haar vliegers moet kunnen instaan, is dan toch verplicht, bekwamere en in de aardrijkskunde beter onderlegde vliegers uit te zenden."

„Maar de Engelsche regeering kan het toch niet helpen, als zoo'n vlieger 'n bom laat vallen?" zei Jan nuchter, net alsof het recht aan zijn kant was.

„Nee, Jan," sprak Piet, „'n enkel geval zou zich laten verklaren. Maar er is meer. Daar stond ook bij, dat de Engelschen systematisch over Holland vliegen om bij Brugge te komen, ofschoon dit een heele omweg is. Zij vermijden de kortere route boven de Belgische kust, om dat zij daar ernstig gevaar loopen, door de Duitsche afweerkanonnen naar beneden te worden gehaald. En die geregelde tochten boven ons gebied, die dan tevens de zoo vaak geschiede „vergissingen" in de hand werken, zie je, Jan, dat is valsch. Die opzet van de Engelsche regeering is lakenswaard en nog veel meer."

„Nou, ik zie het niet in" morde Jan, „ik houd mijn eigen meening."

Jaap was honderd graden; ik hield hem in bedwang en we stapten met ons drieën op, daar de gezelligheid toch weg was en 't op verkwikkelijk dispuut tot persoonlijk vijandschap over zou slaan. Jan begreep dit ook en met 'n „goeien avond, samen" deed hij ons uitgeleide.

Buiten gekomen ontlastte zich Jaap's opgekropt gemoed.

„Die vent is gek om zulke kerels nog te willen verdedigen. Eerst krijg je 'n 20,000 van die heerschappen als geïnterneerden op je dak, je ontvang ze goed, laat ze meeëten uit je schrale pot en tot dank zenden ze je stere otiep zoo'n aantal vernieling-aanbrengende bommen. Ik noem die dingen steeds „welkome gasten."

Ik heb den heelen terugweg loopen proesten van het lachen, moeder, ik kon niet meer; verbeeld je: „welkome gasten."

„Moest je daarom nou zoo lachen?" spraken vader en moeder. „Bah, wat flauw, d'r is niks an."

„Ik vind van wel, ik kan 't niet helpen" zei Koos, „welkome gasten," o gut, o gut, daar begint 't weer; welkome gasten; wat is ie mooi" en hij schudde met z'n hoofd in z'n gekruiste armen op tafel.

* *
*

Gastvrijheid is een deugd, die de meeste, misschien wel alle volkeren bezitten en van die gastvrijheid wordt in 't algemeen druk gebruik gemaakt. Zoodoende vind je dan ook overal welkome en „welkome" gasten. Een joviaal mensch, 'n prettig causeur, geestig en gevat, zonder scherp-prikkend of bijtend sarcastisch te zijn, is overal een welkome gast; 'n brompot, 'n zeurkous, 'n pottenkijker, 'n oude tante, die voor 'n paar dagen haar bivak opslaat bij neef of nicht, is een „welkome" gast.

Hier op Curaçao zijn er ook van beider soort: welkome en „welkome" gasten. Doch behalve onder de redelijke menschenkinderen treffen we ook bij de andere wezensklassen dit onderscheid aan.

In 'n wereldhaven als de onze zijn schepen en zeilers welkome gasten. Er heerscht 'n algemeene blijheid, wanneer de stoomfluit van een der „Red D"-liners zijn aankomst van de States bekend maakt. Iedereen is vol verwachting, wat de mail hem brengen zal. Vooral in dezen tijd, nu de censuur zoo hartelijk is, brieven en couranten weken lang als welkome („welkome"?) gasten te behandelen. Misschien, dat de wapenstilstand dit onrecht, den neutralen aangedaan, nu den kop indrukt en dat we hiervoor niet op den vrede behoeven te wachten.

De K. W. I. M.-booten zijn in dezen tijd bijzonder welkome gasten, vooral wanneer zij uit Amerika komen om onzen proviandvoorraad te versterken, of, zooals de „Vulcanus" laatst, een aantal baaltjes Argentijnsch meel binnenloodsen. Binnenkort zullen de Hollandsche booten, uit het Moederland gestevend, nog meer een welkome gast zijn dan anders, doch wij hebben de poorten onzer haven ook wijder uitgezet om de schepen van alle nationaliteiten, broederlijk vereenigd, aan éénzelfde Handelskade welkom te heeten.

De „Guarico," die wij eind Juli reeds een invitatie zonden en de „American", die in langen tijd onze haven niet bezocht heeft, blijven verwachte welkome gasten evenals de „Santa Flavia" wier bezoek in het begin van November, reeds maanden geleden werd aangekondigd.

Maar, zooals gezegd, er zijn ook „welkome" gasten. De „Kabouter," die als een tafelschuimer overal op de wereld klaploop, heeft onze kolonie ook met een bezoek vereerd en de gastvrijheid, waarvan hij onaangediend misbruik maakt, duurt nu nu reeds ruim drie weken. Overal zet hij den boel op stelten, maakt ruzie met de meeste menschen, belet hen zijn gezelschap te ontvluchten en brengt menig huisgezin in rouw, zoodat men dien „welkomen" gast niet gauw zal vergeten.

We kennen er nog een van dat slag, hoewel die niet met menschenlevens speelt, als is de ademhaling, het longenkwartier en dus de geinteresseerd er mee annex.

Labinius heeft hem in de „Vrijmoedige" reeds met den vinger aangewezen. 't Is de „heerlijke geur", die de Baa afsche sinds eenigen tijd over ons eiland verspreidt. Gedwee met alle winden meewaaiend, dringt hij zijn bezoek periodiek aan alle stadsdeelen en aan den omtrek op, treedt de huizen, kerken en scholen binnen en heft als mikpunt de neusgaten der bewoners en bezoekers gekozen. Deze moeten zich dan maar met hem amuseeren.

De volksmond wil, dat de C., de P. en de M. een keer minder „overgehaald" worden, m. a. w. dat er meer vuile bestanddeelen in blijven dan in den tijd, toen de vorige directeur de leiding had; dit om uit te zuinigen. Moet van zoo iets het geheele publiek de dupe worden?

Een ander gerucht wil, dat in overleg met Openb. Gezondheidsdienst en Publ. Werken, de heer Steenbergen, die naar Amerika is vertrokken, aldaar groote buisleidingen aan zal koopen, opdat men dezen „welkomen" gast onder den grond door naar zee uitgeleide kan doen.

Wij laten deze geruchten voor wat ze zijn. Zeker is, dat geheel Curaçao deze „welkome" gasten spoedig hoopt kwijt te zijn.

En voorgoed.

over den Weichsel, om voorraden aan deze bevolking te brengen of voor elk ander doel.

17). Onvoorwaardelijke overgave van alle Duitsche strijdkrachten, die in Oost-Afrika opereeren en dit binnen een maand.

C) *Algemeene bepalingen.*

18). Het laten repatrieëren zonder wederkeerige verplichting binnen den uitersten termijn van een maand, volgens hierachter te bepalen voorwaarden, van alle geïnterneerde burgers of ontvoerden, die burgers zijn van andere geallieerde of verbonde ne staten dan die genoemd zijn in de 3e clausule § 19, met het voorbehoud, dat elke toekomstige reclameering van de E. en de V. St. hun volle kracht behouden.

19.) De volgende *finantiëele voorwaarden* worden geëischt als *herstel voor aangebrachte schade:*

Zoolang deze wapenstilstand duurt, mogen geen publieke waarborgen door den vijand verwijderd worden, die den geallieerden tot pand kunnen dienen voor dekking of herstel van oorlogsverliezen. Onmiddellijke teruggave van het kasdeposito aan de Belgische Nationale Bank ontnomen en in het algemeen, onmiddellijke terugzending van alle documenten, gelden, effecten, aandeelen, papieren geld, te zamen met de plannen van uitgifte hiervan, dit alles aangaande publieke en private belangen in de binnengevallen landen. Teruggave van het Russische en Roemeensche goud, aan Duitschland afgestaan of door deze macht genomen. Dit goud moet aan de geallieerden in bewaring worden gegeven tot aan het teekenen van den vrede.

D. *Bepalingen omtrent de vloot*

20) Onmiddellijk eindigen van alle vijandelijkheden ter zee en nauwkeurige opgave van de plaats en de bewegingen van alle Duitsche schepen. Bekendmaking aan de neutralen, dat in alle territoriale wateren de vrije scheepvaart is verleend aan de vloot en koopvaardijers der geallieerden en de met hen verbonden machten, afgezien van alle neutraliteitsquesties.

21.) De geheele vloot en handelsmarine, krijgsgevangenen van de geallieërden en de met hen verbondenen, welke in Duitsche macht zijn, moeten zonder wederkeerige verplichting uitgeleverd worden.

22) Overgave aan de E. en de V. St. van 160 Duitsche onderzeeërs, inbegrepen alle onderzeeër-kruisers en alle onderzeeër-mijnleggers met [illegible]ening en uitrus[illegible] door de E en [illegible]n. Alle andere onderzeeërs moeten verlaten en ge[illegible] ontwapend worden en onder toezicht geplaatst van de E. en de V. St.

23) De volgende Duitsche hooge zee-krachten, door de E en de V. St aan te duiden, zullen onmiddellijk ontwapend en daarna geïnterneerd worden in neutrale havens, door de E. en de V. St. te bepalen; zij worden onder dezer bewaking gesteld, terwijl alleen wachters aan boord zullen blijven. Deze bepaling betreft 6 slagkruisers, 10 slagschepen, 8 lichte kruisers, waaronder 2 mijnenleggers, 50 torpedobootvernielers van het nieuwste type. Alle hoogezeestrijdkrachten benevens de rivierschepen moeten bijeengebracht worden in Duitsche vlootbasissen, door de E. en V. St. aan te wijzen. Zij moeten, verlaten en geheel ontwapend, onder toezicht van de E en V. St. gesteld worden. Alle schepen van de hulpvloot, trawlers, motorschepen moeten worden ontwapend.

24). De E. en V. St. hebben het recht alle mijnenvelden op te ruimen en alle hindernis door Duitschland buiten zijn territoriale wateren gelegd, waarvan de plaatsen moeten worden aangeduid.

25) Vrije toegang te verleenen naar en van de Baltische Zee voor de vloot en handelschepen der allies en verbonden machten. Om dit te verzekeren, zullen de E en V. St. alle Duitsche forten, versterkingen, batterijen en verdedigingswerken bezetten in alle ingangen van het Kattegat naar de Baltische Zee en alle mijnen en hinderpalen binnen en buiten de Duitsche territoriale wateren opruimen, zonder dat er een neutraliteitskwestie kan opgeworpen worden. De plaats der mijnen moet worden aangegeven.

26) De bestaande blokkade blijft onveranderd en alle Duitsche schepen, op zee aangetroffen, zullen onder worpen aan het kaapsrecht.

27) Alles watervliegtuigen moeten, immobiel gemaakt en worden bij eengebracht in Duitsche basissen, door de E. en V. St. aan te duiden.

28) Bij de ontruiming der Belgische kust en havens moet Duitschland achterlaten alle koopvaarders, sleepbooten, gevechtstuig, kranen en alle haven-materiaal; alle materiaal voor de binnenvaart, alle vliegmachines, materiaal en voorraden daarvoor; alle wapenen, toerusting, voorraden en apparaat van allerlei soort.

29. Alle Zwarte-Zeehavens moet Duitschland ontruimen; alle Russische schepen van welk slag ook, door hem in de Zwarte Zee genomen, aan de E. en V. St. overhandigen; alle neutrale koopvaarders, daar gepakt, vrijlaten, alle oorlogs- en overig materiaal, in die havens genomen, teruggeven en het Duitsch materiaal, zooals genoemd in clausule 28, achterlaten.

30. Alle handelsschepen, in Duitsche macht, behoorend aan de E. en de verbondenen, moeten hersteld worden in havens, door de E. en V. St. aan te geven, zonder wederkeerigheid.

31. Geen verwoesting van schepen of materiaal is geoorloofd vóór de ontruiming, overgave of herstel.

32. Het Duitsch bestuur zal aan de neutrale regeeringen der wereld en in het bijzonder aan die van Noorwegen, Zweden, Denemarken en Holland formeel bekend maken, dat alle beperkingen, aan den handel dier schepen met de geallieërde en verbondene landen in den weg gelegd, òf door het Duitsch bestuur òf door Duitsche particulieren en hetzij onder toestaan van bepaalde concessies, als de uitvoer van materiaal voor scheepsbouw, hetzij zonder deze, onmiddellijk worden opgeheven.

33. Geen overdracht van Duitsche handelsschepen of geen onderbrengen onder neutrale vlag mag plaats grijpen na het onderteekenen van den wapenstilstand.

E. *Duur van den wapenstilstand.*

Deze is bepaald op 30 dagen, doch kan, desverkiezend, verlengd worden. Zoo gedurende dezen tijd aan de uitvoering van één dezer clausules niet wordt voldaan, kan de wapenstilstand door een der contracteerende partijen verbroken worden. In dit geval moet 48 uren te voren hiervan kennis gegeven worden.

F. *Termijn van antwoord.*

34. Deze wapenstilstand moet aangenomen of geweigerd worden door Duitschland binnen 72 uren na kennisname.

Aanvulling.

Uit Washington wordt dato 12 Nov. bericht, dat Maarschalk Foch na zijn eerste onderhoud met de Duitsche gedelegeerden nog eenige „verbeteringen" in de voorwaarden heeft aangebracht. Deze zijn:

Niet 160 maar *alle* Duitsche onderzeeërs moeten afgegeven worden. Alle schepen, aangewezen voor interneering moeten binnen 7 dagen klaar zijn om de Duitsche havens te verlaten. De Duitsche troepen moeten onmiddelijk uit Oostenrijk-Hongarijë en Turkije teruggeroepen worden. De te ontruimen gebieden aan den linker Rijnoever zullen door de bezettingstroepen, niet door de plaatselijke autoriteiten bestuurd worden. De terugtocht der Duitsche troepen moet geschied zijn op een door de geallieërden te bepalen tijdstip. De hoeveelheid af te geven militair materiaal is verminderd, doch het aantal wagons vermeerderd. De geallieërden zullen de noodzakelijke voedselvoorziening van Duitschland op zich nemen gedurende den wapenstilstand.

WAPENSTILSTAND.

Niet vorige week Donderdag, doch j.l. Maandag om 5 uur is de wapenstilstand gesloten, die om 11 uur van kracht was. De Fransche berichtgeving, die reeds meermalen valsche, tegenstrijdige en niet te controleeren sensatieberichten de wereld heeft ingezonden, heeft dit op Donderdag 7 Nov. weer eens gedaan Donderdags was er nog *niets* gebeurd, eerst *Vrijdagmorgen* 8 Nov. kwamen de Duitsche gedelegeerden voor het eerst in het hoofdkwartier van Foch.

Iedereen, het Bestuur, de Consuls, de couranten, het volk, allen zijn er ingeloopen en de Fransche kabel heeft heel wat vertrouwen ingeboet.

Het verzoek der Duitschers om het dadelijk staken der vijandelijkheden werd vlakaf geweigerd en zij kregen 72 uur bedenktijd, waarna de keuze moest vallen: aannemen of verwerpen. Het eerste is geschied.

Thans zijn de voorwaarden wereldkundig gemaakt. Zij zijn ontzettend zwaar; een ijzeren voet wordt Duitschland op den nek gezet en het kan nog slechts een zwak „ja" antwoorden op de vredesvoorwaarden, die de democratische landen, de vrienden der volkeren, ook van het Duitsche, zooals zij „zeiden", zij, die een volkerenbond van verzoening willen stichten, zullen eischen van het Duitsche „volk."

Want de Duitsche Regeering is weg, de Keizer naar Holland, waarschijnlijk met den kroonprins en Hindenburg. Prinsen en vorsten vluchten, doen afstand, worden gevangen genomen. Overal revolutie in Duitschland, in bijna alle steden. zooals de Fransche kabel meldt Ebert, de socialist, is Rijkskanselier en zijn partijgenooten vormen de Regeering. Max van Baden heeft er ook niet lang pleizier van gehad

Niemand weet, wat de toekomst, zelfs niet wat de dag van morgen aan Duitschland zal brengen. Wordt het een Republiek? Zal het er mee gaan als in Rusland? Zal de oproervlam ook op Europa overslaan?

Wij hopen het niet. Europa heeft zich zelf nu genoeg verminkt.

Berichten uit de Kolonie.

Welkom.

Met de Spaansche boot arriveerde hier de nieuwbenoemde Colombiaansche consul, de heer A. Mallarino. Wij heeten den hoogen vertegenwoordiger der met ons bevriende Republiek van harte welkom en hopen, dat door zijn toedoen de goede betrekkingen en handelsrelaties nog nauwer mogen worden aangehaald.

Officieele berichten.

B. A. F. Hellburg is tijdelijk aangesteld als drijver van den motor van de havenpolitie.

De fuselier Reijer Molenaar is tijdelijk aangesteld als agent tweede klasse van politie.

Aan den hoofdagent van politie alhier S. M. Bogerd is tot herstel van gezondheid acht dagen verlof verleend.

Aan den districtmeester van het 4de district op Bonaire F. L. S. van der Dijs, thans met verlof alhier, is tot verder herstel van gezondheid veertien dagen verlofsverlenging verleend.

Aan Mevrouw J. S. G. Haayen-Spit, onderwijzeres eerste klasse aan de Wilhelminaschool alhier, is tot herstel van gezondheid een week verlof verleend.

Het aan den Inspecteur van het onderwijs H. Meerdink verleend verlof van acht dagen is met zes dagen verlengd.

Aan den tijdelijk agent van politie 2de klasse J. Godding is tot herstel van gezondheid een maand verlofsverlenging verleend.

Aan den Griffier van het kantongerecht alhier J. H. Lampe, tevens wijkmeester van de eerste wijk Willemstad is veertien dagen verlof verleend, en de tweede commies J. H A. W. Sprock is tijdelijk belast met die betrekkingen.

Estalia.

Deze paketschooner, die j.l. Dinsdag naar Aruba vertrok, kwam gisterenmiddag vandaar weer terug en zal eerst de volgende week naar de Bovenwinden vertrekken.

Spaansche griep.

Al vier weken lang heerscht deze ziekte nu op ons eiland en wij kunnen nog niet kortweg zeggen: „ze neemt af" De een beweert het en wijst op het geringer aantal gesloten huizen, op de grootere bedrijvigheid, de ander ontkent het met de aanduiding, dat geregeld nieuwe patiënten naar het St. Elisabethsgasthuis worden gebracht.

Naar wij vernamen, slinkt het aantal in de stad, doch neemt in de buitendistricten toe.

Dezelfde verschijnselen, die zich bij de vijf Curaçaoenaars aan boord van de „Nieuw-Amsterdam" hebben voorgedaan, n.l. bloed opgeven, hebben thans ook hier plaats, gelukkig nog slechts bij enkele patiënten.

De scholen, die na twee weken sluiting Maandagochtend weer werden geopend, moesten, bij gebrek aan „quorum" van de zijde der scholieren, 's middags weer gesloten worden.

In de Fratersscholen te Pietermaai waren er slechts ± 15 van de 300, in de Vincentiusschool te Otrabanda, 2, 4, 5, 8 in klassen van ieders 50 jongens. De scholen van het St. Martinusgesticht bevatten er resp 30 van de 200 en 40 van de 300.

De volgende week zullen echter ALLE scholen BEGINNEN.

Hopen wij, dat men dan ook kan blijven doorgaan en dat van de Spaansche ziekte de laatste uren geteld zijn.

Plechtige begrafenis.

Gisteren stierf alhier de heer H. C. Broekman, gepensioneerd onderofficier. De lijkwagen werd begeleid door onderofficieren en leden van het C. W. K., terwijl bij het graf de Militaire Kapel speelde.

De overledene was een degelijk katholiek.

Laf.

Er zijn ook hier menschen, die van de treurige ziekte-omstandigheden gebruik maken om zich de beurs te spekken. Van verschillende levensmiddelen werden de prijs opgedreven, omdat de zieken ze nu toch moeten aanschaffen. Zoo kostten b.v. eieren nu ineens 15 cent per stuk, een liter melk 50 cent. Ook werd meermalen beweerd aan koopers, dat een bepaald artikel niet voorradig was; later werd het voor een hoogeren prijs van de hand gedaan.

Thans kunnen de zieken enkele artikelen verkrijgen in bepaalde winkels, waar geen uitbuiting plaats heeft. Dit dank aan het comité van Dr. Waterman. Toch hopen wij, dat het Bestuur, waar noodig is, zal ingrijpen. Maximumprijzen gelijk in andere landen, ook Holland en Suriname, drukken veel kwaad den kop in.

Een tweede ramp.

Porto-Rico wordt wel geteisterd. Nog geen maand na de eerste aardbeving, die zooveel verwoestte en ook aan velen het leven koste, heeft thans een tweede aardbeving plaats gehad. Herhaalde schokken hebben opnieuw vernieling aangebracht te Mayaguez, Ponce en Aguadilla.

Aruba.

Wij vernamen vandaar, dat de ziekte nog merkbarend toeneemt en dat ook daar gevallen van bloedspuwing zich bij de patiënten hebben voorgedaan. Zes politieagenten liggen ziek, een andere is reeds gestorven. De Marconi-inrichting is gesloten wegens ziekte onder het personeel.

De vorige week Vrijdag en Zaterdag heeft het op Aruba flink geregend; ze waren ons daar dus een dag voor. Men hoopt op nog meer buien; wellicht kan de zuivering van de atmosfeer meehelpen om de Spaansche griep te verdrijven.

Ds. H. v. d. Brink.

Deze week werd alhier bericht ontvangen van het overlijden van den gewezen predikant alhier, de W. E. heer Ds. H. v. d. Brink, die in den ouderdom van 77 jaar te Apeldoorn is overleden.

K. v. K. en N.

De 3 afgetredene leden G. Winkel, D. de Marchena en H. J. Cohen Henriquez zijn Donderdag tot leden herkozen, resp. met 25, 24 en 19 stemmen.

HAVEN-NIEUWS
VAN 9 NOV. – 23 NOV.

Schip	Kapitein	Aankomst	van	Vertrek	naar
Merida	A Johanson	5 Nov	Maracaibo	18 Nov.	Maracaibo
Zulia	S S Morris	12	New York	17	New York
Merida	A Johanson	27	Maracaibo	?	La Guayra
Samson	Bosse	?	Gulfport	8 Oct	Gulfport
Don Alberto	Acuña	12 Nov	Maracaibo	13 Nov	Maracaibo
Vulcanus	Breman	6	Paramaribo	?	New York
PdeSatrustegui	Aparicio	8	PtoColombia	9	PtoCabello

Door den ongeregelden dienst en de onzekere dagen van aankomst der booten uit New York, geeft het bovenste lijstje de data slechts bij benadering aan.

Schoeners	Aankomst	van	Schoeners	Vertrek	naar
Estelle	10Nov.	Barlovento	*Rufina*	9 Nov	Aruba
Carlota	10	Maracaibo	*Lelia*	11	Aruba
Esperanza	11	Pto Cabello	*Nilda*	12	Guadeloupe
Lelia	11	Bonaire	*Estelle*	12	Aruba
Reina	11	La Guayra	*Reina*	13	Pto Colombia
Frieda	12	Maracaibo	*Virginia*	13	Vela de Coro
Graciosa	14	Maracaibo	*Esperanza*	13	Vela de Coro
La Providencia	14	VeladeCoro	*Lelia*	15	Bonaire
Lelia	15	Aruba	*La Providencia*	15	Vela de Coro
20 de Julio	15	Aruba	*Frieda*	15	Vela de Coro
Estelle	15	Aruba			
Abeona	15	Rio Hacha			
Conformidad	15	S Domingo			

Berichten uit de Kolonie.

Vervolg.

Onweer en regen.

De regentijd doet zijn naam werkelijk eer aan; vooral deze week hebben we stortbuien gehad, soms lang aanhoudend, zoo o. a. Zaterdagavond van 6½ tot 10 uur, vergezeld van gedurig rollen van den donder en onafgebroken weerlicht. Zondagavond om circa zes uur begon het te stortregenen, zoodat de straten weldra blank stonden; ook toen rommelde de donder geregeld en flitste het in de lucht. Om elf uur had de regen nog niet opgehouden. Dinsdagmorgen tegen half negen hebben wij weer een prachtbui gehad, die aanhield tot over twaalven. De regenbakken zijn overvol en die geplant hebben lachen in hun vuistje.

Lezing over den hoekworm.

De S. Martinsche corr. v/de „Vrijmoedige" bericht hierover aan zijn blad het volgende.

In het lokaal der openbare school alhier heeft de gouvernements-geneeskundige Dr. Nunes, op Woensdagavond, den 30en October ll., eene lezing in het Engelsch gehouden over den hoekworm, die op dit eiland, en vooral te Simpsonsbaai, sterk ingeworteld schijnt te zijn.

Aangezien de „Vrijmoedige" slechts een gedeelte der lezing geplaatst heeft, wachten wij liever tot deze geheel in ons bezit is om er dan een uittreksel van weer te geven.

Sprekende cijfers.

Gedurende de maand September zijn op St. Eustatius 6 kinderen geboren, **alle 6** onwettig. Bij deze cijfers behoeft geen commentaar geleverd te worden, zij spreken genoeg voor zich zelf.

Weldadigheid.

Naast de vele stille weldoeners der armen en de stoffelijke hulp, door de geestelijken in de noodlijdende huisgezinnen gebracht, heeft zich ook een comité gevormd, bestaande uit de heeren Dr. N. Waterman, E. S. Lansberg, C. S Gorsira J. P. Ez. en Edwin Senior, die een beroep doen op de hulpvaardigheid der gegoede bevolking, om ten dienste van zieken, die zulks behoeven, versterkende middelen te verstrekken. Deze dienen dan op voorschrift van den dokter op bepaalde punten te worden afgehaald en wel:

Vleesch, in de slagerij van H. de Haseth te Otrabanda en van de Wed. de Perdomo in de Punda.

Bussenmelk, maizena en houtskool ten huize van Mevr. David A. Correa, (Punda), Mevr. E Lansberg (Pieter maai), Mevr. N. Waterman en Mevr. Ed. Senior (Scharloo), Mevr. P. M. Vierhout, Mevr. R. de Lanoy, Mej. A. v. d. Berg (Otrabanda) en Mevr. H. Statius Muller (op den Berg, Otrabanda).

Sympathiseerende met deze algemeene weldadigheidsactie en hopende, dat ook zij bedacht zullen worden, wier stand de schaamte om de bedelende hand uit te strekken moeilijk kan overwinnen, vinden wij het jammer, dat deze aanwijzing niet een dag eer is bekend gemaakt. Dan had onze collega *„La Cruz,"* die den gezondheidsdienst in dezen zwaren tijd toch op loffelijke wijze gesteund heeft, haar ook aan zijn talrijke lezers onder de volksklasse kunnen mededeelen.

Zulia.

Deze boot van de „Red D" line, die kort geleden met zoo'n bontgekleurd kleed werd opgesierd, treft het den laatsten tijd niet erg. Had de steamer den vorigen keer onderweg een schroef *gebroken* (reden van zijn lang uitblijven), Dinsdag morgen vroeg kwam hij met zoo'n slakkengang onze haven binnen, dat iedereen begreep, dat er iets haperde. En dit was ook zoo. De „Zulia" heeft thans onderweg een schroef *verloren*, reden, waarom de „Merida" naar Maracaibo ging in plaats van naar La Guayra. De „Zulia" is hier blijven liggen om gerepareerd te worden. De datum van vertrek naar New York is Zondag 17 November.

Nederland.

De vereenigde zitting der Staten-Generaal werd Dinsdag 16 September j. l. met de volgende Troonrede door Hare Majesteit de Koningin geopend:

„Te midden van U leden der Staten-Generaal is het mij eene behoefte openlijk uiting te geven aan de zorg en de smart die de buitengewone nooden van mijn volk waar mede Ik zonder ophouden medeleef en medegevoel, in Mij opwekken. Te grooter is de dankbaarheid, waarmede Ik jegens God vervuld ben, nu voor ons land de vrede bewaard bleef. De nog steeds woedende wereldoorlog blijft van ons geheele volk zware offers eischen, die, naar Ik vast vertrouw, ook verder bereidwillig zullen worden gebracht.

Niettegenstaande gerezen moeilijkheden, tengevolge waarvan de economische toestand een voortdurend ernstiger karakter aanneemt, bleven onze betrekkingen met alle mogendheden van vriendschappelijken aard De verplichtingen, die op een neutralen Staat rusten, zal Ik met onverandere nauwgezetheid en vastberadenheid blijven nakomen. De beproefde eensgezindheid der natie geeft Mij steun bij Mijn onwrikbaar voornemen onze onafhankelijkheid tegen iedere aanranding tot het uiterste te verdedigen. Dit belet niet, dat getracht zal worden de lasten der mobilisatie, zonder vermindering der weermacht, te verlichten.

De voorziening in het uit de tijdsomstandigheden voortvloeiend gebrek aan noodzakelijke levensbehoeften blijft het onderwerp van Mijn voortdurende zorg. Ik ben er op bedacht de daartoe strekkende maatregelen zoo weinig drukkend mogelijk te doen zijn en te streven naar zekerheid van de rechten naast de plichten der ingezetenen.

Reeds thans zal volle aandacht worden geschonken aan de maatregelen, die na den oorlog zoowel hier te lande als in de Koloniën zullen moeten worden getroffen om de zoozeer ontwrichte handel en nijverheid de voorlichting en steun te geven, die zij alsdan zullen behoeven.

De toestand van 's lands schatkist wordt steeds meer zorgwekkend en vordert dringend zooveel mogelijk beperking van uitgaven; daarnevens zullen ingrijpende maatregelen tot versterking van middelen niet kunnen uitblijven.

De instelling van een Departement van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen en een ander voor Arbeidsaangelegenheden ligt in Mijn voornemen.

De uitvoering van het gewijzigd artikel 192 der Grondwet zal in den geest van onderling vertrouwen en toenadering, die de herziening heeft gekenmerkt, ten spoedigste en met kracht worden ter hand genomen. Zonder dat deze uitvoering wordt vertraagd, zullen ter wille van de billijkheid onverwijld de nordige voorstellen worden ingediend tot wegneming van de steeds toenemende ongelijkheid in bezoldiging van openbare en bijzondere onderwijzers.

Aan de in 1913 tot stand gekomen verzekeringswetten zal zonder vertraging uitvoering worden gegeven. Voorstellen tot aanvulling van die wetten zullen U vervolgens worden gedaan. De opbouw der sociale wetgeving zal worden voortgezet. Regeling der collectieve arbeidsovereenkomst, zoo wat de publiekrechtelijke als de privaatrechtelijke zijde betreft, zal worden ter hand genomen.

De uitvoering van Waterstaatswerken, daaronder begrepen de drooglegging der Zuiderzee, zal met kracht worden voortgezet en onder nomen. Het ontwerp der Indische Begrooting, dat U zal worden aangeboden, is dit jaar voor het eerst in Indië in openbare behandeling voorbereid

De goede verzorging van de geestelijke en stoffelijke belangen der Inlandsche bevolking heeft Mijn voortdurende aandacht. Met stipte eerbiediging van de godsdienstige overtuiging der ingezetenen, wordt dankbaar de steun aanvaard, die het Westersch particulier initiatief biedt en met name de hooge beteekenis erkend van den arbeid der Christelijke zending.

Tegen drank en opiummisbruik zal de strijd krachtig worden voortgezet.

Ruimer deelneming van de ingezetenen aan de behartiging van de locale belangen en uitbreiding van autonomie en zelfbestuur, zullen zoowel de eigen geaardheid der bevolking tot haar recht doen komen als de vrijwillige saamhoorigheid met het moederland sterken. Deze strekking tot hechten grondslag voor de krachtige economische en militaire weermacht, waarvan de vorming zooveel mogelijk zal worden voortgezet.

In de West-Indische Koloniën wordt mede de druk der tijdsomstandigheden gevoeld. Naar sterking van haar draagvermogen zal worden gestreefd. Bij het toenemen der Binnen- en Buitenlandsche moeilijkheden vertrouw Ik des te vaster op uwe onverdeelde medewerking.

Met de bede, dat God ons Volk in eendracht moge sterken en door de zware tijden tot betere dagen moge voeren, verklaar ik de gewone zitting der Staten-Generaal geopend."

De S. D. P. (Wijnkoopgroep) heeft in een vergadering, belegd om de Troonrede te bespreken, het besluit genomen, de Regeering met alle haar ten dienste staande middelen te bestrijden.

Gezien de niet- kieskeurigheid in de middelenkeuze dier heeren, kan het Ministerie daar wat van beleven.

De nieuw benoemde Minister van Marine is de vice-admiraal W. Naudin ten Cate, commandant der marine te Willemsoord. In '60 geboren te Haarlem, maakte hij alle promoties door, totdat hij in 1914 tot vice-admiraal benoemd werd. Zijn loopbaan is zeer afwisselend geweest; nu eens was hij in Oost-Indië, dan weer te lande werkzaam, waarna hem weer een functie bij de marine in onze Oost werd toevertrouwd.

De nieuwbenoemde Minister, wiens politieke kleur wij nog niet kennen, was het laatst ook commandant der stelling Den Helder.

De „Nieuw-Amsterdam", die half September in Holland terugkeerde, had van America 7000 ton tarwe, 37000 zakken gerstebloem en 44000 zakken roggebloem meegebracht.

Voor Holland weer 'n uitkomst.

Buitenland.

Een ernstige beschuldiging.

Het te Zürich verschijnend tijdschrift „Das Buch" heeft onlangs een onderhoud met een vertrouwensman van den Tsaar gepubliceerd, dat vóór het uitbreken van den oorlog plaats had en waardoor opnieuw de schuld van Poincaré aan den oorlog werd belicht. In het vierde nummer van het tijdschrift is een Open Brief aan Poincaré afgedrukt, die zeer bezwarend voor den president is en authentieke woorden van den Tsaar bevat.

Het volgende staat woordelijk in den brief:

„Gij weet, heer president, zeer goed en wij uit dezelfde bron als onze u bekende zegsman, hoe bij uw verblijf in Rusland de Tsaar zich in het zoogenaamde vredesgesprek heeft uitgelaten tegenover den grootvorst, met wien gij nog denzelfden dag een langdurig gesprek hebt gehad. De woorden van den Tsaar waren: „Ik werk voor den vrede van Europa, Poincaré voor de herovering van Elzas Lotharingen."

Het is voor u, mijnheer de President, geen bepaald prettig feit, dat dit gesprek zich ook in de aanteekeningen van den Tsaar bevindt. Dat deze krachtens decreet van de Russische regeering van 12 Juli in beslag genomen zijn, moest u van Londen op 23 Juli bekend zijn, alsmede deze woorden van den Tsaar: „In Poincaré's gezucht ligt een gevaar voor den vrede. Pas als het presidiaat van Poincaré voorbij is, houd ik den vrede voor verzekerd"

„Das Buch" houdt 3 kolommen voor Poincaré over, om zich te verdedigen.

Te laat bedacht.

De „Frankf. Zeitung," het bekende liberale Duitsche orgaan, gaf kort geleden de volgende ontboezeming weer:

Nooit was er wellicht een tijd, waarin alles, dat op humane gezindheid leek, zoo geringschat wordt als heden. Geweldadig waren de menschen altijd. Maar meer dan ooit ontbreekt hun nu het innerlijke tegenwicht daartegen. In andere tijdvakken was de godsdienst tot op zekere hoogte een waarde en 'n woord, waarop zich de leiders der menschheid konden beroepen. Wel was daarmede niet veel uit te richten tegen de vernielende hartstocht, maar op het oogenblik, dat het geweld aan zichzelf verdwaasde, hervormden de menschen zich weer in den naam van Hem, die voor allen is gestorven. In dit teeken konden in de duistere middeneeuwen twistende koningen en gepantserde ridders elkaar omarmen; niets van dien aard is tegenwoordig denkbaar.

De millioenen sterven voor oeconomische ideeën, voor handelswegen of voor gummi. Daarentegen heeft de oorlog volkomen genoeg tijd gehad te laten zien, dat transcendente voorstellingen het tegenwoordig geslacht niet diep pakken, wanneer wij van de richtinggevende meerderheid spreken. Ophouden zal hij eenmaal door algemeene doodelijke moeheid of misschien, doordat een der partijen wordt overwonnen. Maar moeilijk valt te gelooven, dat het appèl op een gemeenschappelijk ideëel goed hem nog kan stillen.

Wel een vernietigend vonnis over den oorlog; helaas te laat bedacht.

Propaganda der Sinn-Feiners.

De „Evening Post" vertelt, dat Sinn-Fein veel propaganda maakt met een geschrift, getiteld: „Kan Ierland op eigen voeten staan? Is Ierland rijk genoeg om een onafhankelijken staat te vormen?" In den text wordt Ierland met andere kleine naties vergeleken; België, Holland, Denemarken, Zwitserland hebben nauwelijks de helft van de oppervlakte van Ierland. Het bevolkingscijfer overtreft dat van Noorwegen, Denemarken en Zwitserland. Het jaarlijksche budget bedraagt voor:

Servië	5 250 000	pond.
Griekenland	5 400.000	„
Zwitserland	7 000.000	„
Bulgarije	7 000.000	„
Noorwegen	7.200 000	„
Denemarken	9 500.000	„

Deze kosten bedragen echter thans voor Ierland elk jaar: 23 700 000 pond. Die bovengenoemde volkeren hebben dan nog hun eigen leger en drie er van een eigen vloot Het is voor Ierland dus goedkooper vrij te zijn dan in slavernij voort te leven, zoo eindigt het geschrift.

Wie lacht?

Een Japansch blad deelt mee, dat de Fransche regeering aan Japan verzocht heeft, den stoomvaartdienst tusschen Japan en Frankrijk, tusschen Indië en Frankrijk, en tusschen Madagaskar en Frankrijk over te nemen. Vóór den oorlog was deze dienst in handen van de „Messageries Maritimes", welke 19 stoomschepen op die lijnen in de vaart had. De regeering heeft echter al deze schepen in beslag genomen voor oorlogsdoeleinden.

Bovenstaande illustreert wel sterk het gebrek aan schepen bij de Entente Japan profiteert thans daarvan en het is niet aan te nemen, dat Japan na den oorlog van de eenmaal verkregen voordeelen afstand zal doen.

De Engelsch-Fransche militaire overeenkomst.

Door de leidende staatslieden van Engeland is telkens weder beweerd dat Engeland den oorlog verklaard heeft, wijl Duitschland de Belgische neutraliteit zou hebben geschonden. Engeland's oorlogsverklaring zou niet het gevolg geweest zijn van een met Frankrijk bestaande militaire overeenkomst. Het bestaan van zulk een militaire overeenkomst is van Engelsche zijde steeds met de meeste stelligheid geloochend. Nu geeft echter in een in het Lagerhuis gegeven „mondeling antwoord", zooals uit het "Official Report of the Parliamentary Debates House of Commons" Fol. 107, No. 66, blz. 690, blijkt, de blokkademinister Lord Robert Cecil toe, dat een militaire overeenkomst tusschen Engeland en Frankrijk bestaan heeft. Hij spreekt uitdrukkelijk van "onze militaire overeenkomst met Frankrijk."

Deze militaire overeenkomst was zelfs in zulk een vorm afgesloten, zoo schrijft de „Nordd. Allg. Ztg." dat ze zonder bekrachtiging in werking trad. De blokkademinister Lord Cecil heeft met zulk een vrijmoedige openhartigheid gesproken, wijl hij niet gelooven kon, op dit terloops genoemde feit bij gelegenheid van een „mondeling antwoord" vastgezet te worden. Voor hem is de militaire overeenkomst tusschen Engeland en Frankrijk geheel vanzelf sprekend en zoo vergat hij in een onbewaakt oogenblik, dat een Engelsche staatsman daarover niet spreken mag, wijl deze overeenkomst niet past in de redenen, waarom het Engelsche volk in den oorlog is gevoerd. Na deze bekentenis van den Engelschen minister staat het evenwel vast: De militaire overeenkomst tusschen Engeland en Frankrijk heeft Engeland tot de oorlogsverklaring aan Duitschland aanleiding gegeven en geen later opgemaakte zoogenaamde ideale redenen.

Het gele gevaar voor Amerika.

De immigratie der Chineezen en Japanners in Peru neemt nog voortdurend toe. De Amerikaansche bladen halen de persstemmen uit Lima aan die mededeelen, dat tegenwoordig in Peru niet minder dan 300.000 gelen en kleurlingen voorkomen. Vooral maakt zich de invloed der Japanners op de arbeidsmarkt door het verdringen der inboorlingen uit de ambachten voelbaar. Het wordt dikwijls gezegd, dat het gele gevaar voor geen land zulke dreigende vormen begint aan te nemen als voor Zuid-Amerika, en dat de Noord-Amerikaansche tegenmaatregelen ook met het Zuidelijke continent moeten worden uitgebreid.

Burgerlijke stand.

Opgaaf van het aantal geboorten, sterfgevallen en huwelijken, welke hebben plaats gehad gedurende de maand Sept. 1918.

	Geboorten.				Overleden		Aangegeven Levenl.		H.
	M. gesl.	Vr. gesl.	in echt	b. echt	M. g.	Vr. g.	in echt	b. echt	
Aruba	17	10	19	8	3	8	0	2	3
Bonaire	8	8	9	7	0	1	0	0	4
St. Martin N.G.	1	4	2	3	0	2	0	2	0
St. Eustatius	2	4	0	6	5	5	0	0	0
Saba	0	0	0	0	0	2	0	0	0
Totaal.	28	26	30	24	8	18	0	4	7